

224. Mórág, Demeter-tanya

(Tolna megye) Kö

Lakossági bejelentésből értesültünk, hogy Kismórág és az alsónánai vasúti megálló között, egy a bonyhád-bátaszéki útba torkolló mélyútban sírok és falak kerültek elő. Az út felületében helyenként a felszínen is észlelhető volt egy az utat Ny–K-i irányban teljes szélességében átvágó falszakasz, amelynek mindkét széle az út menti erdőbe futott be, tőle D-re kb. 15 m-re pedig a Ny-i keréknyom alján emberi lábfejhez tartozó, antropológiai helyzetben fekvő csontokat láttunk. A fal és a közelében fekvő sír, valamint az út nyomvonalában gyűjtött kevés kerámia középkori településre és templomára utal.

2006. szeptember–októberben régészeti kutatást végeztünk. (Lásd az illusztrációt a 234. oldalon!) A rátaposott, legvastagabb pontján is mindössze 1–2 cm vastag törmelékes földet eltávolítva előbukkant a 6,8 m hosszú, 75 cm széles, szendvicsfalas technikával készült, vélhetőleg felmenő déli hajófalszakasz, amelynek két szélét egyetlen téglaszélességben (12 cm) gondosan rakták, közét viszont homokos, laza habarcs közé rakott tégladarabokkal (és elszórva kővel) töltötték ki. Ugyanilyen technikával készült a rá merőleges, 78–80 cm széles és valamivel több mint 4 m hosszan kibontható Ny-i zárófal, amely az út lejtése miatt két téglasorral magasabban jelentkezett és D-en falkiszedéssel ért véget. A két falszakasz találkozásánál, az út déli szélének árkában már a felszínen látható volt az esővíz által kimosott, kőből rakott, 75 cm széles és 50 cm hosszú ÉNy-i támpillér, amely a zárófal vonalának meghosszabbításában fekszik.

A hajó belső hossza a fentiek alapján legalább 6 m, a szentély az úttól K-re, sűrű bozótban fekszik. A hajó belső szélességéből az út nyomvonalában közel 3 m került elő, de a falkiszedéstől D-re 2,5–3,5 m között nyitott szondában alaktalan faltömb jelentkezett, tehát a hajó belső szélessége legalább 5,5–6 m lehetett. A pillér és az É-i hajófal szögletében nyitott 90×70 cm-es szondában 1,1 m mélyen nem sikerült az alapozás alját elérni, de a fal síkjának befelé ugrása (szűkülése) ennek közelségét jelezte. Bár a falon nem volt elkülöníthető a felmenő fal és az alapozás határa, a felszínre került falsík a felmenő fal alja lehet.

A felszínen is észlelt váz Inf. II. korú, koporsós sír volt, a váz két végén egy-egy koporsószöggel, a váz alatt pedig koporsódeszka-darabokkal, földjében faszendrabakkal. A bolygatatlan sírnak a faltól való viszonylag nagy távolsága a temető déli szélét jelezheti.

K. NÉMETH ANDRÁS – PETKES ZSOLT

225. Mórchida, homokbánya

(Győr-Moson-Sopron megye) Rő

2006. március 23-án helyszíni szemlét tartottunk a Mórchidához tartozó, de Kisárpás–Dombiföldektől D-re elhelyezkedő homokbányában, melyet ma is illegálisan használnak. A homokbánya falában objektumokat figyel-

tünk meg. Az egyikből egy Constans-kisbronz került elő, ezenkívül a bánya területén római kerámiatöredékeket és paticsdarabokat figyeltünk meg.

Munkatársak: Nagy Andrea és Molnár Attila.

BÍRÓ SZILVIA

226. Nagybörzsöny, Magyar-hegy

(Pest megye) B

2006. szeptember 13-án terepbejárást végeztünk a késő bronzkori földváron, mely többnyire áttekinthető volt, bár helyenként sűrű bozót fedte; az erődítés eléggé lekopott, inkább terasz formájú. A védett területen belül több terasz is megfigyelhető volt. A felszínen néhány jellegtelen késő bronzkori cserepet találtunk.

MIKLÓS ZSUZSA – NOVÁKI GYULA

227. Nagydobos, Károlyi-erdő

(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) Ő

2006. május–júniusban örökségvédelmi hatástanulmány elkészítéséhez végeztünk terepbejárást a jövődőlbeli Szamos–Kraszna közötti víztározó területén a gátak, illetve az anyagnyerők helyén. Összesen 13, Nagydobos területén egy közelebről meg nem határozható őskori lelőhelyet találtunk. (Lásd a térképet a 218. oldalon!)

Munkatársak: Nagy Márta és Virág Krisztián régészek, Bakos János és Mester Andrea régésztechnikusok.

ALMÁSSY KATALIN – JAKAB ATTILA – LUKÁCS JÓZSEF

228. Nagyhalász, Kósa-tanya

(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) Ő

2006. október elején terepbejárást végeztem a Tiszatelek–Tiszarád–Vasmegyer–Beszterec–Nagyhalász települések között húzódó optikai vezeték nyomvonalán örökségvédelmi hatástanulmány készítése érdekében. A Kósa-tanyától D-re egy darab őskori kerámia került elő a környezetéből kissé kiemelkedő területen.

JAKAB ATTILA

229. Nagykanizsa, Erzsébet tér

(Zala megye) Tő, Kú, Ú

2006. november 29. és december 14. között megelőző régészeti feltárást folytattunk a lelőhelyen. Két, egyenként 23 m átmérőjű kör területén fog állni az a mélygarázs, melynek építése kapcsán vált szükségessé a megelőző feltárást. E két ún. siló helyén kezdtük meg a munkát. Az 1. siló (Ny-i) bolygatott volt, egy mély pince és egy 20. századi beton víztározó elpusztított minden régészeti réteget. A 2. siló területén találtuk meg az egykori (16. századi) városfal ÉK-i sarokbástyájának cölöpsorát és a falat övező árkot. Majd egy későbbi építési periódus cölöpsorára és városfal előtti árkának nyomaira bukkantunk. Úgy tűnik, hogy a városfalat megújították, idővel a fal keletebbre tevődött. Összesen 17 objektumot